

Cum arată bugetarea participativă în România

- Analiza reședințelor de județ -

Decembrie 2022

Proiect derulat de:

Numai 13 reședințe de județ au derulat programe de bugetare participativă în 2022.

Cu alocări financiare mai degrabă modeste, instrumentul de bugetare participativă este puțin folosit în România. Este o consecință a unei gândiri administrative care ignoră deseori implicarea cetățenilor în decizia publică locală și nu vede în cetățeni, grupuri civice sau ONG-uri un partener de dialog.

25 de reședințe de județ au programe de bugetare participativă votate prin hotărâri de consiliu local, iar unele pur și simplu ignoră aplicarea lor. Șase au adoptat un program de bugetare participativă pentru prima oară în 2022. Numeroase municipii au inițiat și ulterior abandonat programele de bugetare participativă. Motivele sunt de multe ori slab fundamentate și țin de dezinteresul administrațiilor locale de a derula chiar și programe limitate ca număr de proiecte și alocări financiare.

2 din 4 administrații USR (Timișoara, Alba Iulia) au desfășurat programe de bugetare participativă în 2022, cu Brașov având noul regulament în dezbatere publică (anterior, municipiul a lansat programul și în 2020, și în 2021). 6 din 15 (40%) administrații cu primari PNL au implementat bugetarea participativă în 2022 (Bistrița, Cluj-Napoca, Constanța, Oradea, Suceava, Tulcea). Numai 2 din 15 administrații PSD (Pitești, Baia Mare) au avut un program similar. 1 din 3 administrații UDMR a implementat un program de bugetare participativă în 2022 (Miercurea-Ciuc). Primăria Târgu-Mureș, condusă de un primar independent, are bugetare participativă de anul acesta. Sibiu, cu primar ales din partea Forumului Democrat al Germanilor, a abandonat procesul după 2019. Primăria Râmnicu-Vâlcea (primar PER) a introdus bugetul participativ tot în 2022.

În analiza noastră ies în evidență câteva municipii reședințe de județ. Alba-Iulia, pentru că este singura municipalitate reședință de județ cu un program ce s-a desfășurat neîntrerupt în perioada 2020-2022. Timișoara, care deși și-a lansat programul recent, în 2022, a reușit să aibă cel mai mare număr de proiecte depuse, cel mai mare număr de voturi validate, respectiv cel mai votat proiect. Constanța, cu o alocare semnificativă în 2022, dar unde încă așteptăm să analizăm rezultatele programului, sau Cluj-Napoca, cu cel mai vechi program de bugetare participativă, dar cu o pierdere semnificativă de popularitate în ultimii ani.

În 2022, reședințele de județ cu programe de bugetare participativă au alocat un buget de 33.65 milioane RON pentru acest instrument. Deși bugetul poate părea semnificativ, el este unul maximal (cel mai probabil nu va fi folosit integral) și oricum reprezintă numai 0.2% din veniturile municipiilor reședințe de județ. Este totuși o creștere față de anul 2021 (cu un buget de numai 16.5 milioane RON), însă și numărul municipiilor ce au desfășurat un program participativ s-a dublat (13 în 2022 comparativ cu numai 7 în 2021).

Pe lângă alocările financiare modeste, o serie de caracteristici (ce conturează un tablou mai degrabă modest) ies în evidență la nivelul programelor de bugetare participativă, afectând implicarea civică în decizia publică locală. Pe lângă cele enumerate mai jos, subliniem din nou lipsa de transparență a multora dintre administrațiile publice locale cu privire la prezentarea datelor privind programele de

bugetare participativă. Această opacitate afectează toate etapele programului, dar în special etapele de implementare a proiectelor votate de cetățeni, respectiv de monitorizare și evaluare a acestora.

Capacitatea limitată a administrației de a implementa într-un termen predictibil și într-o manieră transparentă proiectele votate de cetățeni. Acest lucru se întâmplă deși proiectele în sine au fost declarate eligibile de către o comisie formată, în majoritatea cazurilor, exclusiv din personal al primăriei, iar obiectivele, activitățile și termenele propuse au fost astfel validate intern de administrație. În cadrul acestui proces de verificare a eligibilității, ajustările propunerilor de proiecte, acolo unde este cazul, ar trebui să fie o urmare a dialogului dintre cei care au depus proiectul și administrația locală. Ceea ce nu se întâmplă.

Implicarea redusă a comunității locale (grupuri civice, fundații comunitare sau ONG-uri) în toate etapele programului, dar mai ales în cele de validare a propunerilor de proiecte, respectiv de implementare și monitorizare. Procesul este unul coordonat aproape exclusiv de administrația locală și, în cel mai bun caz, cei care depun proiectele au numai un rol de monitorizare. Și acela limitat de opacitatea procesului și lipsa datelor publice.

Lipsa de deschidere a administrației în etapele premergătoare lansării programului. Și acest lucru este o consecință a modului în care se iau deciziile publice, fără consultare și cu o transparență limitată. Repetăm, a pune pe pagina proprie un regulament de bugetare participativă, fără alte măsuri complementare, nu înseamnă transparență și nici consultare publică. Fără implicarea comunității în stabilirea regulamentului de desfășurare, organizarea de ateliere de pregătire pentru comunitate, o campanie eficientă de comunicare, sunt puține șanse pentru o efervescență crescută în jurul programului.

Inconsecvență în derularea programului, cu numeroase proiecte pregătite superficial și ulterior abandonate. Municipality cu programe de bugetare participativă votate în consiliile locale nu implementează și programul în sine. Municipality care își aduc aminte de bugetarea participativă o dată la doi-trei ani și atunci lansează un program superficial pregătit. Municipality cu proiecte declarate eligibile, votate de cetățeni, cu un calendar asumat, care nu sunt implementate nici după doi-trei ani sau deloc. Chiar și programe participative limitate ca magnitudine și cu alocări modeste sunt mai degrabă privite ca o povară administrativă.

Alocări financiare modeste

Grafic 1: Sumele alocate pentru bugetare participativă (RON) de către primăriile reședințe de județ (2020-2022)

Municipiu reședință de județ	2020	2021	2022
Alba-Iulia	1,000,000 RON	1,000,000 RON	1,000,000 RON
Baia Mare	-	-	2,000,000 RON
Bistrița	-	1,000,000 RON	1,500,000 RON
Brașov	2,000,000 RON	2,000,000 RON	-
Cluj-Napoca	-	Max. 150.000 EUR/proiect (Total: 2,250,000 EUR)	Max. 400.000 EUR/proiect (Total: 2,000,000 EUR)
Constanța	-	-	5,000,000 RON
Miercurea Ciuc	-	-	500,000 RON
Oradea	-	-	1,500,000 RON
Pitești	-	400,000 RON	400,000 RON
Ploiești	-	577,000 RON [1]	-
Râmnicu Vâlcea	-	-	500,000 RON
Suceava	-	-	5,000,000 RON
Târgu-Mures	-	-	3,000,000 RON
Timișoara	-	-	3,000,000 RON
Tulcea	-	250,000 RON	250,000 RON
TOTAL	3,000,000 RON	16,477,000 RON	33,650,000 RON

[1] Conform Regulamentului pentru bugetare participativă al Primăriei Municipiului Ploiești pentru anul 2021 (aprobat prin HCL 153/2021), pentru proiectele aprobate prin bugetare participativă se alocă o sumă anuală echivalentă cu 5% din valoarea bugetului secțiunii de dezvoltare din fonduri proprii pentru anul în curs.

Facem mențiunea că alocările financiare din graficul de mai sus nu reprezintă în mod obligatoriu că proiectele participative vor dispune de aceste bugete și suma va fi cheltuită integral. Exercițiile precedente de bugetare participativă ne arată o capacitate slabă a administrațiilor de a implementa proiectele votate de cetățeni, ceea ce a dus deseori la nefolosirea integrală a sumelor și chiar abandonarea proiectelor. Scriam, [într-un raport precedent, Bugetarea participativă în București – între dezinteres și neîncredere în administrația locală](#) (Noiembrie 2022), despre situația din București, unde proiectele de la nivelul Primăriei Sector 1, de exemplu, cu alocări financiare record, nu au mai fost și implementate. Mai mult, Primăria Municipiului Cluj Napoca indică sumele maxime pentru implementarea proiectului, ceea ce în practică va rezulta în utilizarea numai parțială a acestora.

Numai două reședințe de județ ce au desfășurat programe de bugetare participativă în 2021 nu au continuat programul și în 2022.

Primăria Municipiului Brașov a desfășurat un program de bugetare participativă în anii 2020 și 2021, cu un buget alocat de 2 milioane RON. În 2022, municipalitatea a inițiat [o procedură de modificare](#) a regulamentului pentru bugetare participativă, ceea ce a suspendat de facto programul pentru anul 2022. Autoritățile s-au angajat în primul rând să reducă vârsta minimă de vot de la 18 la 14 ani, să includă în comisia de evaluare și membri ai societății civile și să modifice modul de evaluare a proiectelor. Între 15 și 29 noiembrie, brașovenii au putut transmite propuneri de îmbunătățire a noului regulament. Primarul Brașovului a anunțat deja că bugetul alocat pentru noua sesiune de bugetare participativă va fi unul record, de 2 milioane de EURO, cu 500 de mii de EURO rezervați pentru fiecare din cele 4 categorii de proiecte.

La Ploiești situația este cel puțin descurajatoare. Programul de bugetare participativă al orașului pentru 2021 a fost un eșec, cu o alocare totală de 577.000 RON, un număr de doar 9 proiecte propuse și o participare a cetățenilor la vot practic inexistentă (numai 32 de voturi înregistrate). Primăria Municipiului Ploiești nu a adresat cauzele problemelor din anul precedent, ci a decis să abandoneze complet programul, asta deși în februarie 2022 a aprobat o creștere a bugetului la 750.000 RON. La data scrierii acestui raport, platforma de bugetare participativă nu este actualizată.

Cum tergiversează administrațiile locale bugetarea participativă

Un număr de 25 de municipii reședințe de județ au hotărâri de consiliu local pentru lansarea programului de bugetare participativă. În 2022, Buzău, Giurgiu, Pitești, Piatra-Neamț, Râmnicu-Vâlcea și Timișoara au aprobat pentru prima oară hotărâri pentru implementarea programelor de bugetare participativă. Dintre acestea însă, doar Pitești și Timișoara au demarat efectiv programele, celelalte UAT-uri au amânat procedurile de implementare după aprobarea hotărârii.

Primăria Municipiului Piatra-Neamț, de exemplu, pare că a renunțat complet la program. În luna mai, primăria a supus la vot o variantă de regulament pentru implementarea bugetării participative, în urma unui proces de consultare publică. Au fost 307 voturi pro și doar 15 contra.

[Regulamentul](#) este însă unul vag, fără un calendar exact, și fără o implicare a comunității în etapele de lansare și verificare a eligibilității proiectelor depuse. **Rezultatul a fost unul dezastruos**: nu a fost depusă nicio propunere de proiect, ceea ce a dus la întreruperea programului și alocarea fondurilor pentru alte proiecte. Eșecul programului, de altfel superficial pregătit, este unul ce trebuie imputat în primul rând administrației locale.

Primăria Municipiului Giurgiu a adoptat recent un [HCL](#) privind bugetarea participativă, iar conform datelor transmise în baza legii 544/2001, platforma de bugetare participativă va fi disponibilă până la finalul anului. Până la data scrierii raportului, platforma nu este însă funcțională, ceea ce face imposibil ca municipalitatea să finalizeze programul până la sfârșitul anului 2022. **Primăria Municipiului Buzău** a adoptat hotărârea de consiliu local pe bugetare participativă în 2022, dar va începe implementarea abia din 2023.

Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea adoptat bugetarea participativă (HCL 192/2002) în data de 31 mai 2022, după un proces de consultare publică ce a permis comunității locale să transmită numeroase amendamente. Procesul este afectat de numeroase întârzieri și abia în octombrie 2022 a fost anunțat calendarul de depunere a proiectelor, după mai multe solicitări ale cetățenilor și organizațiilor locale. Au fost depuse 21 de proiecte, iar după încă o rundă de amânare a calendarului, procesul de votare va începe în 23 decembrie.

Foarte dese în schimb sunt exemplele de municipii care au demarat programe de bugetare participativă pentru un an sau doi, iar apoi au întrerupt inițiativa. **Primăria Municipiului Craiova** a avut program de bugetare participativă în 2019, în cadrul căruia au fost depuse 39 de proiecte, și aprobate spre finanțare 5, cu un buget de 200,000 mii de euro și 5,194 de utilizatori pe platforma de vot. Deși cifrele arătau promițător la prima ediție, administrația a decis să abandoneze programul. Și **Primăria Municipiului Sibiu** a avut buget participativ în 2018 și în 2019, însă nu au mai continuat proiectul, invocând motive legate de pandemia COVID-19. De asemenea, **Primăria Municipiului Zalău** a avut buget participativ în 2019, însă a renunțat la el în ultimii 3 ani, fără a oferi explicații suplimentare.

Primăria Municipiului Târgoviște a încercat și ea să implementeze o astfel de inițiativă, alocând în 2018 un buget de 1,2 milioane RON, destul de generos dacă ne raportăm la alocările altor orașe din România de dimensiuni similare. Deși în 2019 procesul a fost dus până la capăt și trei proiecte au fost selectate pentru finanțare, acestea nu au fost incluse în bugetul pentru anul următor, iar implementarea lor a fost amânată. De atunci, municipiul nu a mai continuat cu un nou ciclu de bugetare participativă.

Chiar și orașe cu bugete mai generoase au abandonat bugetarea participativă după puține încercări: în Iași, programul a fost derulat doar în 2018, când a fost alocat un buget de 1 milion EUR și au fost înregistrate în total 1,171 de voturi. Proiectul a fost ulterior abandonat, nefiind considerat o prioritate de către administrație. **Primăria Municipiului Arad** a publicat un regulament de bugetare participativă în 2019 ce prevedea o alocare de 1 milion de euro, însă programul nu a mai fost implementat.

Municipii reședințe de județ ce au aprobat HCL-uri referitoare la bugetarea participativă cu mult înainte de 2022 le-au uitat apoi în sertare. **Primăria Municipiului Galați** are un regulament aprobat încă din 2020, însă nu a demarat nici până acum procedurile pentru introducerea unui buget participativ.

Grafic 2: Municipii reședințe de județ cu programe votate de bugetare participativă

Municipiu reședință de județ	HCL Bugetare participativă
Alba-Iulia	HCL 330/2022, regulament anual, cu program în aplicare din 2020. Buget 1 milion RON anual.
Alexandria	NU
Arad	Regulament aprobat în 2019, program lansat, dar nefinalizat. Nu a mai continuat în următorii ani.
Bacău	NU
Baia Mare	HCL 290/30.09.2021, buget 2 milioane RON, în aplicare începând cu 2022.
Bistrița	HCL 100/2021, buget 1 milion RON, în aplicare începând cu 2021
Botoșani	NU
Brăila	NU
Brașov	HCL 495/2021, buget 2 milioane RON, în aplicare începând cu 2021. Noul regulament în dezbatere publică, program suspendat de facto în 2022.
Buzău	HCL 292/29.11.2022, valoarea bugetului se aprobă anual, începând cu 2023.
Călărași	NU
Cluj-Napoca	Program ce se desfășoară din 2013, buget maxim în 2022 de 2 milioane EUR.
Constanța	HCL 285/2021, buget 5 milioane RON, în aplicare începând cu 2022.
Craiova	HCL 33/2020, buget 1 milioane RON, hotărârea pentru alocarea fondurilor este din 2019. Platforma a funcționat doar pentru sesiunea din 2019.

Municipiu reședință de județ	HCL Bugetare participativă
Deva	NU
Drobeta Turnu Severin	NU
Focșani	NU
Galați	HCL 153/29.04.2020 aprobat, buget 1 milion de RON, programul nu a fost încă lansat.
Giurgiu	HCL 46/2022, buget 1 milion RON, planificat pentru 2022, dar nelansat.
Iași	Program lansat în 2018, platformă nefuncțională. Abandonat.
Miercurea Ciuc	HCL 373/2021, buget 0.5 milioane RON, în aplicare începând cu 2022.
Oradea	HCL 323/2017, buget 1,5 milioane RON, începând cu 2018. Reluat abia în 2022.
Piatra Neamț	Regulament aprobat în 2022, program lansat, nu a fost primită nicio propunere. Abandonat de facto.
Pitești	HCL 92/2022, buget alocat 0.4 milioane RON, începând cu 2022.
Ploiești	HCL 153/2021, buget 0.577 milioane RON, program aplicat numai în anul 2021.
Râmnicu Vâlcea	HCL 192/2022, buget 0.5 milioane RON, începând cu 2022.
Reșița	NU
Satu Mare	NU
Sf. Gheorghe	NU
Sibiu	HCL 196/2018, HCL 303/2019, program în aplicare 2018-2019, buget 150,000 euro/proiect, abandonat ulterior.

Municipiu reședință de județ	HCL Bugetare participativă
Slatina	NU
Slobozia	NU
Suceava	HCL 356/29.11.2018, buget 5 milioane RON, implementat în 2018,2019 și 2022.
Târgoviște	HCL 450 28.11.2018, buget 1.2 milioane RON, program derulat în 2019, abandonat ulterior.
Târgu Mureș	Regulament aprobat în 2022, buget 3 milioane RON.
Târgu-Jiu	NU
Timișoara	HCL 11/2022, buget 3 milioane RON, program în aplicare din 2022.
Tulcea	HCL 192/2020, buget 0.25 milioane RON, program în aplicare din 2022.
Vaslui	NU
Zalău	HCL 268/2019, buget 1 milion RON, derulat doar in 2019.

Popularitatea programelor

Timișoara conduce la numărul de proiecte depuse de cetățeni în 2022, cu nu mai puțin de 113. Urmează Cluj, cu 87, și Târgu Mureș cu 74. Cele mai puține proiecte au fost depuse în Pitești (6 proiecte), respectiv Tulcea (16 proiecte). Administrația care va finanța cele mai multe proiecte este Suceava (18 proiecte), urmată de Oradea (17 proiecte) și Târgu Mureș și Baia Mare (10 proiecte). Un număr ridicat de proiecte nu reprezintă în mod obligatoriu o calitate ridicată a programului, dar arată o efervescență în jurul acestuia și o implicare crescută a comunității.

Grafic 3: Nr. proiecte depuse vs. nr. proiecte finanțate de primăriile municipiilor reședințe de județ

Municipiu reședință de județ	2020		2021		2022	
	Nr. proiecte depuse	Nr. proiecte finanțate	Nr. proiecte depuse	Nr. proiecte finanțate	Nr. proiecte depuse	Nr. proiecte finanțate
Alba-Iulia	32	5	51	6	18	în derulare
Baia Mare	-	-	-	-	37	10 [2]
Bistrița	-	-	15	5	22	7
Brașov	177	8	53	5	-	-
Constanța	-	-	-	-	51	în derulare
Cluj-Napoca	-	-	103	15	87	5
Miercurea Ciuc	-	-	-	-	62	6
Oradea	-	-	-	-	73	17
Pitești	-	-	17	1	6	în derulare
Ploiești	-	-	9	5	-	-
Râmnicu Vâlcea	-	-	-	-	21	în derulare
Suceava	-	-	-	-	N/A	18
Târgu-Mureș	-	-	-	-	84	10
Timișoara	-	-	-	-	113	8
Tulcea	-	-	-	-	16	5

[2] Program început în 2021, cu [10 proiecte declarate câștigătoare](#) în ianuarie 2022, cu alocare bugetară, dar fără nicio informație privind implementarea efectivă a acestora de către administrația locală.

Bugetare Participativă pentru tineret

În contextul deținerii titlului de capitală europeană a tineretului în 2015, Primăria Municipiului Cluj-Napoca și grupul civic PONT au înființat proiectul de bugetare participativă pentru tineret "[C'mon Cluj-Napoca](#)". Proiectul se desfășoară și în 2022 și permite grupurilor de tineri, cu vârste între 14 și 35 de ani, să primească finanțări de până la 4,500 de RON pentru proiecte de educație, mediu, sănătate, sau participare a tinerilor la viața orașului.

În 2022, inițiativa "C'mon" a adunat un număr de 161 de proiecte propuse, din care 35 au fost finanțate, și 8,300 de voturi înregistrate. Similar cu programul de bugetare al Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, și cel de tineret a suferit din cauza unei reduceri a entuziasmului populației: la prima ediție s-au înregistrat 437 de propuneri și 48,609 mii voturi, de 6 ori mai mult ca în 2022.

Popularitatea programelor. Participare și număr de voturi

Timișoara conduce și în topul cu cele mai multe voturi valide înregistrate, respectiv cel mai votat proiect. Cu 19,258 voturi valide, respectiv 1,465 voturi pentru cel mai votat proiect, programul este semnificativ mai popular ca în alte municipii. În Cluj-Napoca, cel mai votat proiect a întrunit 675 voturi, la Oradea 528, iar la Târgu-Mureș 526. La Tulcea, ce mai votat proiect a avut numai 108 de voturi, iar la Suceava 184.

Timișoara este probabil municipalitatea reședință de județ cu cea mai bună organizare a programului de bugetare participativă. Cu un program transparent și o platformă intuitivă și ușor de folosit, Timișoara a inclus membri ai societății civile în toate etapele programului, a desfășurat campanii de informare pentru cetățeni, dar și pentru membri ai aparatului de specialitate. Primăria Municipiului Timișoara a lansat spre consultare primul regulament al orașului pentru bugetul participativ sub [Campania "Timișoara Decide!"](#), cu numeroase propuneri și ajustări venind din partea cetățenilor.

A alocat un buget de 3 milioane RON, urmând a alege până la 8 proiecte în 2022. Mai mult, în cadrul sesiunii actuale, proiectul aflat pe locul 9, *Sisteme de ghidaj în spațiul public pentru nevăzători*, va fi și el finanțat. Cele 113 proiecte depuse, 19,258 voturi eligibile, respectiv 1,465 voturi pentru cel mai votat proiect, proiectează Timișoara ca municipiul reședință de județ cu cele mai multe proiecte și voturi înregistrate. Urăm succes la buna implementare a programelor votate și sperăm în alocări mai generoase pentru anul 2023.

Grafic 4: Nr. voturilor. înregistrate vs. cele mai votate proiecte la nivelul primăriilor municipiilor reședință de județ (2020-2022)

Municipiu reședință de județ	2020		2021		2022		Procedură vot
	Nr. voturi înregistrate	Cel mai votat proiect (nr. voturi)	Nr. voturi înregistrate	Cel mai votat proiect (nr. voturi)	Nr. voturi înregistrate	Cel mai votat proiect (nr. voturi)	
Alba-Iulia	2180	789	17970	2424	în derulare [3]	în derulare	1 proiect/domeniu
Baia Mare	-	-	-	-	2358	647	1 proiect/domeniu
Bistrița	-	-	276	154	559	149	1 proiect
Brașov	N/A**	N/A**	2351	701	Modificarea regulamentului în desfășurare	Modificarea regulamentului în desfășurare	1 proiect/domeniu
Cluj-Napoca	-	-	3429	679	2683	675	1 proiect/domeniu
Constanța	-	-	-	-	în derulare [4]	în derulare	1 proiect/domeniu
Miercurea Ciuc	-	-	-	-	838	219	1 proiect/domeniu
Oradea	-	-	-	-	2102	528	1 proiect
Pitești	-	-	369	111	în derulare	în derulare	1 proiect/domeniu
Ploiești	-	-	32	11	-	-	1 proiect/domeniu
Râmnicu Vâlcea	-	-	-	-	în derulare [5]	în derulare	1 proiect
Suceava	-	-	-	-	879	184	1 proiect/domeniu
Târgu-Mureș	-	-	-	-	4000	526	2 etape de vot: Etapa 1: cetățeanul poate vota până la 6 proiecte (1 pe domeniu); Etapa 2: cetățeanul poate vota un singur proiect
Timișoara	-	-	-	-	19258	1465	5 proiecte
Tulcea [6]	-	-	-	-	624	108	1 proiect

[3] Rezultatele sesiunii de bugetare participativă din Alba-Iulia vor fi publicate pe 15 decembrie pe platforma <https://bugetareparticipativa.apulum.ro/>

[4] Rezultatele primei sesiuni de bugetare participativă din Constanța vor fi publicate pe 13 decembrie pe platforma <https://tudecizi.primaria-constanta.ro/>

[5] Rezultatele primei sesiuni de bugetare participativă din Râmnicu-Vâlcea vor fi publicate pe 25 ianuarie 2023.

[6] La Tulcea, potrivit regulamentului de aprobare a bugetării participative, selecția finală a proiectelor va fi realizată din combinarea votului online în procent de 50% și a votului exprimat în cadrul comisiei de evaluare în procent de 50%. Considerăm această decizie ca având potențial negativ asupra instrumentului de bugetare participativă la nivelul municipiului și subliniem că proiectele trebuie votate exclusiv de cetățeni. Mai mult, comisia de evaluare este formată numai din membri ai primăriei, fără implicarea societății civile.

Programe abandonate (de facto) de bugetare participativă

Municipiu reședință de județ	DETALII
Piatra-Neamț	Program de bugetare planificat pentru 2022 (alocare 0.5 milioane RON). Conform răspunsului primit din partea administrației locale, ca urmare a neînregistrării niciunei propuneri, s-a renunțat la program și s-au alocat banii altor proiecte de investiții "urgente".
Ploiești	Program lansat în 2021, abandonat ulterior.
Zalău	Program de bugetare participativă derulat în 2019, s-a renunțat la el ulterior. Administrația locală nu a oferit o explicație.
Sibiu	Program de bugetare participativă derulat în 2018 și 2019. Conform administrației locale, s-a luat decizia renunțării la program în perioada 2020-2022 din cauza pandemiei COVID-19.
Craiova	Program de bugetare participativă derulat în 2019. Conform administrației locale, s-a luat decizia renunțării la program în perioada 2020-2022 din cauza pandemiei COVID-19.
Iași	Program derulat numai în 2018. Nu au mai fost publicate date privind programul, respectiv administrația locală nu a răspuns la solicitarea noastră conform Legii 544/2001.
Arad	Program derulat în 2019 (cu un buget de 1 milion EUR). Nu au mai fost publicate date privind programul și nu a mai fost lansat în anii 2020-2022.

Despre cum putem îmbunătăți procesul de bugetare participativă am scris pe larg în raportul lansat de CRPE în noiembrie 2022, [Bugetarea participativă în București - între dezinteres și neîncredere în administrația locală](#). Am propus atunci zece pași pentru procese participative care să răspundă cu adevărat unor nevoi din comunitate, cu un design al programului stabilit împreună cu membrii comunității. Reluăm doar primele două idei: (a) asumarea de către aleșii locali a programelor de bugetare participativă ca instrumente cheie de implicare a cetățenilor în procesele de decizie de la nivel local și (b) elaborarea programului de bugetare participativă în colaborare cu cetățenii, grupurile civice și ONG-urile din comunitate.

Ceea ce vedem însă și la nivelul municipiilor reședințe de județ este similar cu ce atrăgeam atenția în cazul analizei pe București. Este nevoie de responsabilizarea administrațiilor locale, incapabile să gestioneze chiar și programe cu o magnitudine și alocări reduse. Programele nu sunt parte a unui proces colaborativ, iar rolul cetățenilor, grupurilor civice sau ONG-urilor nu trebuie limitat doar la depunerea și votarea efectivă proiectelor. Alocările financiare trebuie extinse, iar ecosistemul din jurul programului trebuie să implice campanii de comunicare, de prezentare și de scriere a proiectelor. Mai mult, avem nevoie de programe de bugetare participativă și la nivel de școli și cartiere.

Datele din acest raport au fost culese de echipa CRPE de pe paginile web ale municipiilor reședințe de județ și în urma transmiterii de cereri în baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Observăm (din nou) că administrațiile publice locale refuză un proces transparent de publicare a datelor privind derularea programelor (în special privind etapele de implementare ale proiectelor votate de cetățeni). Răspunsurile la solicitările de informații au fost și ele de multe ori inexacte sau incomplete. Cerem din nou administrațiilor publice locale să publice proactiv toate datele de care dispun, în format accesibil, și nu doar în ceea ce ține de programele de bugetare participativă.

Autori

Alexandru Damian este director de programe în cadrul Centrului Român de Politici Europene.

E-mail: alexandru.damian@crpe.ro

Dragoș Ile este student în anul al doilea de licență la Universitatea Bocconi din Milano, unde învață Economie și Științe Sociale. Este interesat de subiecte precum politicile publice europene, combaterea euroscepticismului, sau reforma administrațiilor locale.

E-mail: dragos.ile@crpe.ro

Editor

Cătălina Meiroșu

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

www.activismcivic.ro

Proiect derulat de:

